Project: Find, Inspire, React, Select, Transform - FIRST
Grant Agreement: COMM/SUBV/2024/E/101155976

Развитието на Европейския парламент през годините

проф. д-р ИНГРИД ШИКОВА,
експерт европейска интеграция и политики на Европейския съюз

Съфинансирано от Европейския съюз
European Parliament

© NABEC - FIRST

Предшественик на Европейския парламент е **Общата асамблея** на Европейската общност за въглища и стомана (ЕОВС) – първата европейска общност, създадена в началото на 50-те години на миналия век.

Първото заседание на Общата асамблея на Европейската общност за въглища и стомана на 10 септември 1952 г. в Страсбург.

Асамблеята за първи път заседава на 10 септември 1952 год. със 78 представители от първите шест държави - основателки (Франция, Федерална Република Германия, Италия, Нидерландия, Белгия и Люксембург). По това време тя е форум за дискусии и консултации, но няма законодателни правомощия.

© NABEC - FIRST

През 1958 год. Асамблеята се разширява до 142 члена във връзка със създаването на Европейската икономическа общност (ЕИО) и Европейската общност за атомна енергия (Евратом)). Тя е преименувана на **Европейска парламентарна асамблея**.

На 30 март 1962 год. името ѝ се променя неофициално на **Европейски парламент**.

Това наименование е одобрено от Единния европейски акт от 1978 год.

© NABEC - FIRST

Общ поглед към Парламентарната асамблея 1958 год.

Първоначално членовете на Европейския парламент са определяни от националните парламенти на държавите-членки на трите Европейски общности. Това означава, че преди въвеждането на преки избори, евродепутатите имат двоен мандат – те са членове на националните парламенти и на Европейския парламент.

Историческо събитие **-** *19 март 1958 год.*

Членовете на Европейския парламент първоначално седят подредени по националност, но след по-малко от два месеца вече се подреждат в залата според политическите си идеологии (ляво-дясно) и така седят и до днес.

© NABEC - FIRST

На 20 септември 1976 год. в Брюксел са подписани решението и актът за избор на депутати в Европейския парламент чрез всеобщо пряко гласуване, които влизат в сила през юли 1978 год. след ратифицирани от всички държави-членки.

Първите преки избори за Европейски парламент се провеждат между 7 - 10 юни 1979 год.

Гласуване на първите преки избори за Европейски парламент 1979 год.

© NABEC - FIRST

Първото заседание на пряко избрания Европейски парламент 1979 год.

https://multimedia.europarl.europa.eu/bg/video/simone-veil-first-president-of-the-elected-parliament_B001-0107

Първият председател на Европейския парламент след провеждането на преките избори е жена – **Симон Вейл.**

© NABEC - FIRST

Симон Вейл: първата жена председател на пряко избрания Европейски парламент

Юрист, политик и защитник на правата на жените, Симон Вейл става член на Европейския парламент през 1979 г. и е избрана за негов председател до 1982 год.

Симон Вейл е родена на 13 юли 1927 год. в еврейско семейство в Ница, Франция. Тя и другите членове на семейството й са арестувани през 1944 год. и изпратени в нацистките концентрационни лагери в Аушвиц-Биркенау, Бобрек и накрая Берген-Белзен. Тя и двете й сестри оцеляват, но родителите и брат й умират в лагери. Тя се завръща в Париж през май 1945 год. и започва да учи право и политически науки.

С напредването на политическата й кариера във Франция, тя се отдава на идеята за Европа, в която подобни зверства не трябва никога повече да се случват.

Работи неуморно за Обединена Европа и за утвърждаване на нейните ценности, кауза която защитава до края на живота си.

Реч на Симон Вейл за уроците от Холокоста
https://www.youtube.com/watch?v=t0GmxAoIQok

Симон Вейл: първата жена председател на пряко избрания Европейски парламент

Удостоена е с наградата „Карл Велики“ през 1981 г., която се дава за значителен принос към европейското единство.

През 2008г., Симон Вейл е избрана за член на Френската академия Académie Française. Върху церемониялния меч, който получава всеки член на Академията, са гравирани три неща: нейния номер 78651 в концентрационния лагер Аушвиц, мотото на Френската република „Свобода, Равенство, Братство“ и мотото на Европейския съюз „Обединени в разнообразието“.

През 2011 г. еспланадата пред главната сграда на Европейския парламент в Брюксел е наречена Агора Симон Вейл Agora Simone Veil в нейна чест. След смъртта ѝ на 30 юни 2017 г. Антонио Таяни - председател на Европейския парламент отдаде почит на Вейл, като я нарече „великия председател на Европейския парламент, съвестта на ЕС, борец срещу антисемитизма и защитник на правата на жените. Нейното послание за жените и антисемитизма остава актуално и до днес.

През юли 2018 г. нейните тленни останки са погребани в Пантеона в Париж, наред с най-великите французи.

© NABEC - FIRST

Немски плакат за първите преки избори за Европейски парламент 1979 год.

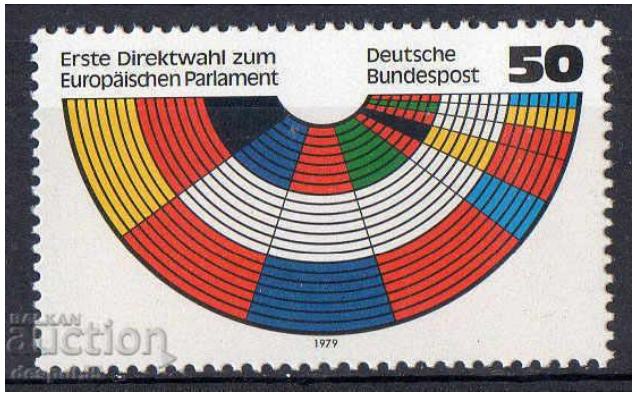

Пощенски марки за първите преки избори за Европейски парламент 1979 год.

© NABEC - FIRST

Нарастване на броя на членовете на Европейския парламент

С разширяването на Европейската общност и по-късно на Европейския съюз, се увеличава и броят на евродепутатите. Договорът за Европейския съюз ограничава техния брой на 751.

На изборите през 2024 год. ще бъдат избрани 720 евродепутати

Членовете на Европейския парламент - от 78 до 751

*Първоначално в Общата асамблея участват **78** представители на държавите-основателки - Франция, Федерална Република Германия, Италия, Нидерландия, Белгия и Люксембург.*

*Когато Дания, Ирландия и Обединеното кралство се присъединяват към Европейските общности на 1 януари 1973 год. (първото разширяване) броят на евродепутатите е увеличен на **198**.*

С членството на Гърция на 1 януари 1981 год., към Европейския парламент се присъединиха 24 гръцки евродепутати.

На 1 януари 1986 год. броят на местата в Европейския параламент нараства от 434 на 518 с включването на 60 испански и 24 португалски евродепутати.

*След обединението на Германия броят на членовете на ЕП нарасна от 518 на **567**.*

*Присъединяването на Австрия, Швеция и Финландия през 1995 год. доведе до увеличаване на броя на евродепутатите до **626**.*

*Очакваното голямо разширяване на Европейския съюз с 12 държави наложи необходимостта от преразглеждане на броя и разпределението на местата в Европейския парламент. Максималният брой на членовете на ЕП беше увеличен до **732**.*

Договорът от Лисабон (който влезе в сила на 1 декември 2009 г

*определи максималния брой от **751** евродепутати.*

*С присъединяването на България и Румъния на 1 януари 2007 г. броят на местата в парламента временно беше увеличен до **785**, за да включи членовете на ЕП от двете нови държави членки.*

*След изборите през 2009 год., проведени от 4 до 7 юни, броят на местата в Европейския парламент беше намален на **736**.*

На 1 юли 2013 год. максималният брой места беше временно увеличен, за да бъдат включени 12-те хърватски членове на ЕП.

*За изборите през 2014 год. общият брой на мандатите отново беше определен на **751**.*

*След изборите през 2019 год. и след напускането на Европейския съюз от Обединеното кралство, Европейският парламент наброява **705** евродепутати.*

На изборите през 2024 год. избирателите ще гласуват за 720 евродепутати.

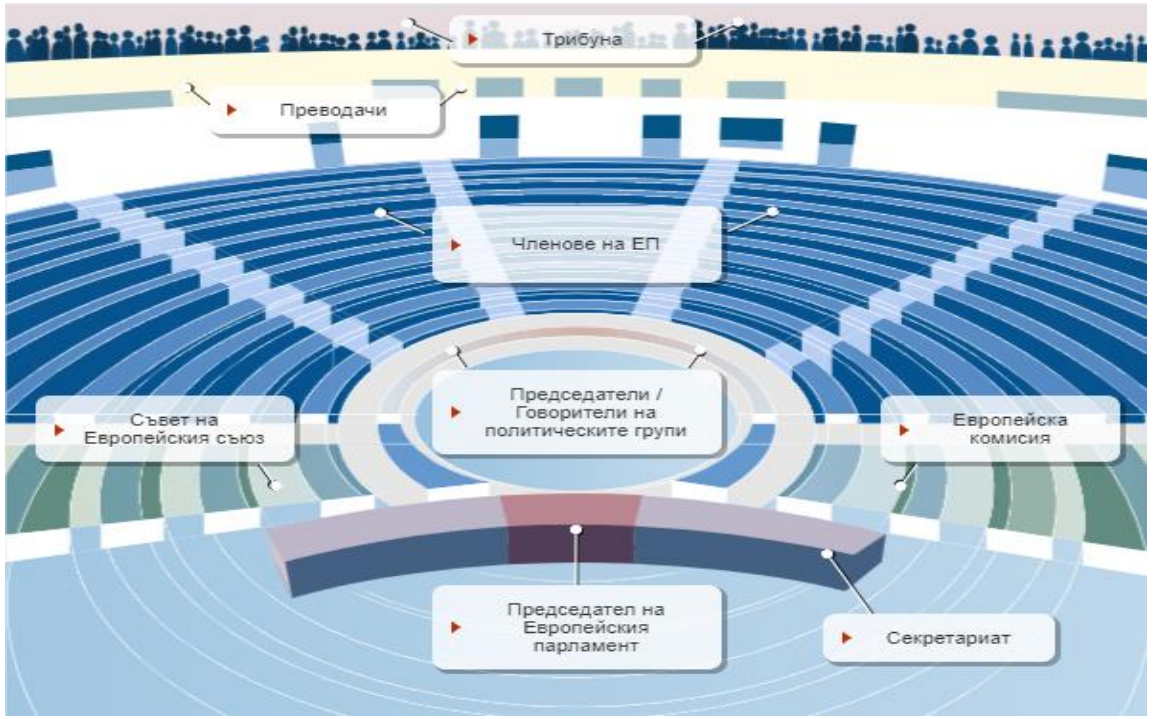

[Разпределяне на местата във всяка пленарна зала на Европейслкия парламент](https://www.europarl.europa.eu/plenary/bg/hemicycle.html)

https://www.europarl.europa.eu/plenary/bg/hemicycle.html

Пленарно заседание на Европейския парламент

© NABEC - FIRST

Нарастване на правомощията на Европейския парламент

От институция с консултативни функции, Европейският парламент постепенно се превръща в истински законодател.

На 22 април 1970 год. Европейският парламент получава правомощия по отношение на бюджетните въпроси. Бюджетните му правомощия са засилени с втори договор, подписан в Брюксел на 22 юли 1975 год.

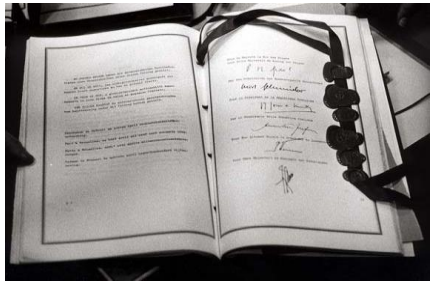

Подписване на Единния европейски акт 17 февруари 1986 год. Люксембург

Съществено нарастване на правомощията на Европейския парламент се осъществява от т.нар. Единен европейския акт, подписан на 17 февруари 1986 год. Той засилва ролята на парламента в законадателната процедура в някои области, включително и по отношение на одобряването на договори за присъединяване и асоцииране на нови държави.

© NABEC - FIRST

Договорът за Европейския съюз от 7 февруари 1992 год. бележи началото на истинската метаморфоза на Европейския параламент в съзаконодател в редица области на вземането на решения. Европейският парламент получи и правомощието за окончателно одобряване на членовете на Европейската комисия, което дава възможност за политически контрол върху изпълнителната власт в лицето на Комисията.

Договорът от Амстердам от 2 октомври 1997 год. разшири процедурата за съвместно вземане на решение до повечето области на законодателството, превръщайки Парламента в равноправен съзаконодател заедно със Съвета. Назначаването на председателя на Комисията вече подлежи на одобрение от Европейския парламент.

Договорът от Ница, влязъл в сила на 1 февруари 2003 год. разшири законодателните правомощия на Европейския парламент в още области.

Договорът от Лисабон влезе в сила на 1 декември 2009 год. и утвърди т.нар. „обикновена законодателна процедура“. Тя стана най-широко използваната процедура за вземане на решения, обхващаща всички важни области на политиките, в която Европейският парламент има ролята на пълноправен съзаконодател.

ИЗВОД: През годините с всеки нов договор, правомощията на Европейския парламент се разширяват и понастоящем той има важна роля в европейския законодател.

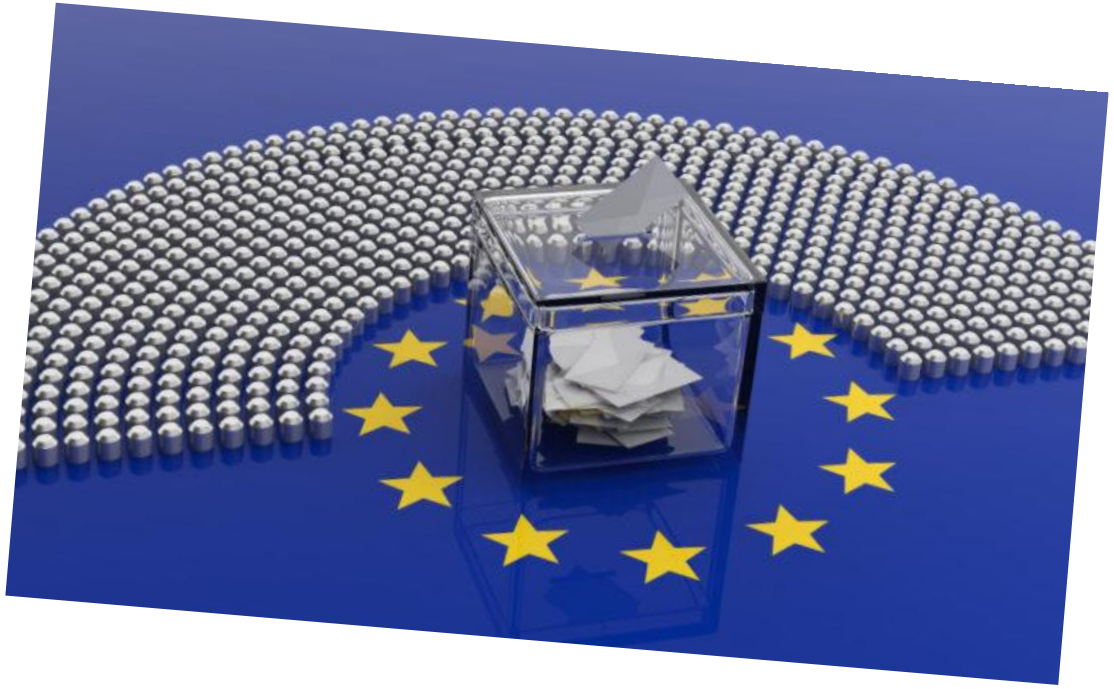

© NABEC - FIRST